UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

XXX. De regularibus, ac Monarchis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

DE CLERICIS NON RESIDENTIBUS.
TITVLVS XXIX.

Si conferátur beneficium non idoneo ad reſidendum, & proviſus privandus eſt beneficio, & collator conferendi poteſtate. h.d.

DEbent *a* autem hi, quibus Eccleſiaſtica miniſteria ſunt committenda, tales deligi, qui & reſidere in Eccleſia, & curam demandati ſibi officii per ſeipſos valeant exercere: quòd ſi aliter actum fuerit, & qui receptus fuerit, quod contra ſacros canones acceperit, amittet: & qui dederit, largiendi poteſtate privabitur.

Qui ſine cauſa non reſidet, poſt monitionem privandus erit: & quæ ſint juſtæ cauſæ non reſidendi. h.d.

SI tamen ab initio idonei ad reſidendum reputati, poſtea Eccleſias, vel præbendas ſibi conceſſas, ſine juſta & neceſſaria cauſa deſerant, ſi moniti & congruo tempore expectati non redierint, eis privari poterunt. Iuſtæ non reſidendi cauſæ ſunt: veluti, ſi quis aut Romano Pontifici, aut proprio Epiſcopo obſequium exhibeat. Item, ſi jura, & negotia Eccleſiæ ſuæ fideliter proſequatur, aut ſi, ut ſtudiorum cauſa abeſſe poſſit *b*, eſt alicui ſpecialiter indultum, & ſi quæ ſunt aliæ ſimiles.

Ad memoriam juvandam inducit repetitionem. h.d.

HÆc de præbendis, & dignitatibus, atque illarum proviſionibus dixiſſe nos ſufficiat. Verùm, quia in hoc tractatu diffusè immorati ſumus, ut ſequentia præcedentibus meliùs contexamus, quædam in memoriam reducemus. Perſonarum ergo quidam laici ſunt, quidam clerici. Rurſus clericorum quidam ſunt in ſacerdotio conſtituti, quidam in ſacris, licet non in ſacerdotio, quidam nec in ſacris nec in ſacerdotio. Eorum rurſus, qui in ſacerdotio conſtituti ſunt, quidam ſunt in celſiore gradu, ut Epiſcopi, quidam in inferiore, ut Presbyteri. In ſacris verò dicuntur conſtituti Diaconi & Subdiaconi. Qui verò nec in ſacerdotio, nec in ſacris reperiuntur, ii ſunt, qui ſunt in minoribus ordinibus conſtituti. Cæterùm, quoniam adhuc quidam in Eccleſia ſunt, qui non minùs in laicatu, quàm in clericatu conſtituti Domino deſerviunt, ut ſunt regulares ac monachi, reſtat, ut & de his pauca ſubjiciamus.

DE REGVLARIBVS, AC MONACHIS.
TITVLVS XXX.

Regulariter valet argumentum à regulari ad monachum, & contrà. h. d.

QVoniam verò, ſive de regularibus agendum ſit, ſive de monachis, eadem ferè jura ſervantur, ne verboſa fiat evagatio, dirigamus ſermonem in perſonas monachorum, idem etiam intellecturi de regularibus cæteris. Nam ſi quid in iis propriè ſervetur, ſeparatim oſtendemus.

Ex triplici capite quis fit monachus. & impubes à patre traditus monaſterio, poſt annum pubertatis poteſt redire ad ſeculum, ſi velit. h.d.

MOnachi *c* fiunt, aut ex paterna devotione, aut ex propria profeſſione, aut ex voti emiſſione. Ex paterna devotione *d* monachus quis efficitur, cùm pater filios impuberes monaſterio offert. Quo caſu, ſi impuberes ſacram tonſuram vel velamina ſuſceperint, quintodecimo ætatis anno moneri debent & inquiri, utrum in ipſo habitu permanere cupiant: ſi permanſuros ſe profeſſi fuerint, vel profeſſionem à ſe priùs factam ratam habuerint, ulteriùs pœnitendi locum non habebunt: ſi verò ad ſecularem habitum reverti maluerint, redeundi licentia concedenda erit, quia ſatis inutile eſt, ut coacta ſervitia domino præſtentur. Qua etiam ratione conſtitutum eſt, ne quis invitus ordinari debeat.

Si impubes præter parentum voluntatem monaſterium fuerit ingreſſus, poſſunt parentes intra annum reclamare; ſecus ſi ſit pubes. h. d.

QVòd ſi *a* impubes præter parentum voluntatem tonſuram accepit monachalem, parentes id ſuſcitare valent: ſed ſi intra annum ad proprium Epiſcopum, vel alium competentem judicem non reclamaverint, revocare ampliùs non poterunt. Si verò in grandiori ætate adoleſcentes ſervire Deo elegerint, non eſt poteſtas parentibus prohibendi.

Profeſſio eſt duplex, tacita & expreſſa, & poteſt fieri ante annum. h.d.

PRopria profeſſione monachus efficitur quis, aut expreſsè, aut tacitè. Expreſsè, ut ſi quis poſt annum probationis habitum ſuſcipiens monachalem, regulæ monaſterii obſtringi ſe velle profitetur. Si tamen ante tempus probationis regulariter præfinitum *b*, is qui converti deſiderat, habitum recipit, & profeſſionem emittit, Abbate per ſe vel per alium profeſſionem recipiente, regulari obſervantia obligatur, & verè monachus eſt cenſendus.

Ex cauſa poſt annum poteſt profeſſio differri, ut ſi ingreſſus monaſterium ſit incognitus. Et ſervus triennio in monaſterio commoratus, per monachationem fit liber. h.d.

QVemadmodum autem diſcretus Abbas ex cauſa ante probationis tempus profeſſionem recipere poteſt, ita ex cauſa interdum proferre. Vnde *c* ſi quis incognitus monaſterium ingredi voluerit, ante triennium monachalis habitus concedendus non erit: ne, ſi fortè poſtmodum ſtatim præſtetur, poſtea ſervus, aut aliàs inhabilis ad monaſterium deprehendatur. Quòd ſi ſervus per triennium in monaſterio commoratus poſtea monachus effectus fuerit, ex hoc liber etiam efficitur.

Ordinatus ignorante domino ſi fiat monachus, fit liber, alias dominus poteſt intra annum recipere ſervum. h.d.

QVinimò *d* ſi priùs ignorante domino ad ſacra miniſteria ordinatus, monachus fieri elegerit, jugum ſervitutis evadet: aliàs intra unius anni ſpatium domino & ſervilem fortunam probare, & ſervum ſuum recipere licebit.

Prædicatores, Minores, & Mendicantes non poſſunt profiteri ante lapſum anni, & recipientes profeſſionem puniuntur. h.d.

QVòd *e* tamen de facultate recipiendi ante annum profeſſionis dicitur, non eſt perpetuum. Prædicatores enim & minores, aliique mendicantium ordines ante annum probationis elapſum, quenquam ad ſui ordinis profeſſionem, vel ſeculi renunciationem faciendam, recipere non poſſunt. Quod ſi fortè contrà fecerint, & is qui ſic receptus fuerit, eorundem ordini minimè alligabitur, & receptores à receptione ad profeſſionem quorumlibet ſuſpenſi, tam excommunicationi, quàm aliis pœnis, quæ hujuſmodi regularibus pro culpis infligi ſolent, gravioribus ſubjiciendi erunt.

Delatio habitus tacitam oſtendit profeſſionem, & unuſquiſque debet ſe conformare cum habitu quem gerit. h.d.

TAcitè profitetur quis, cum idoneis conjecturis apparet *f*, quòd perpetuò vult Domino in religione ſervire, & vitam ducere monachalem: utputà, habitu poſt annum retinendo, ubi is novitiis & profeſſis communis & indiſtinctus eſt, vel profeſſorum habitum ſuſcipiendo, ubi is diſtinctus habetur. Vnde & Toletano Concilio indultum eſt, ut clerici, qui ſe fingunt habitu & nomine monachos, & non ſunt, corrigantur, & veri monachi fiant.

Ponit differentiam inter expreſſam & tacitam profeſſionem. h.d.

VTrùm autem quis expreſsè profeſſus fuerit, an tacitè, interdum multum intereſt. Expreſſa enim profeſſio,

a *C. quia nonnulli. §. cùm igitur. ext. eod.* b *C. relatum, eo. ti.* c *C. monachum, 20. q. 1.* d *C. illud autem. 20. q. 1.*

a *C. 1. ext. de regul.* b *C. ad Apoſtolicam, ext. eo. tit.* c *C. ſi ſervus. diſt. 54.* d *Ca. ſi ſervus. ubi gl. diſt. 54.* e *C. non ſolum. eo. tit. in 6.* f *C. ſtatuimus. ext. eod. tit.*

feſſio, etiam ſeculari habitu non mutato, illi religioni præciſè obligat, quam quis profeſſus fuerit. Tacitè *a* verò facta infra probationis annum, per habitus, qui profitentibus tantùm datur, ſuſceptionem, non illi ſpecialiter, cujus eſt ſuſceptus habitus, ſed generaliter religioni recipientem obligat, dum tamen legitimæ ſit ætatis, ac ſciens & prudens triduò in ejus habitus delatione perſeveret.

Beneficium non vacat per religionis ingreſſum ante profeſſionem, niſi de conſenſu ingreſſi. h. d.

ET ſi contigerit cùm quis religionem ingreditur, beneficium retinere *b*, intra probationis annum non erit alicui conferendum: ſed interim per alia aſſignata ſibi congrua de proventibus portione, beneficio inſerviendum erit. Si tamen ingreſſi ad id accedat aſſenſus, aut quòd vitam mutare voluerit, liquidò appareat, aut legitimam profeſſionem emiſerit, beneficium alteri liberè conferri poterit.

Qui vitam regularem vovit, monaſterium ingredi debet, non obſtante quòd fuerit prælaturam conſecutus. h. d.

IS quoq;, qui votum de ingreſſu religionis compos mentis emiſit, ut Monachus fiat, cogendus erit. Uſq; adeò enim Deo voti ligat emiſſio, ut etiam ſi quis poſt votum prælaturam fuerit conſecutus, Domino tamen promiſſa reddere ſit compellendus.

Per votum ſolenne derogatur ſimplici. h. d.

ILlud quæri poteſt, Si quis poſt votum *c* de certa religione intranda emiſſum, aliam religionem etiam laxiorem ingrediatur, & in eadem profiteatur, ibidemne poſſit, voto non obſtante priore, licitè remanere? in qua ſpecie, cùm per ſecundùm ſolenne votum priori ſimplici derogari potuerit, reſponſum eſt, poſſe Monachum in ea religione, in qua profeſſus eſt, remanere: eidem tamen pro voto non completo, pœnitentiam imponendam. Eſt autem in propoſito votum ſimplex, quod non eſt aliqua profeſſione munitum. Solenne verò eſt, quod quis per profeſſionem tacitam vel expreſſam comprobavit.

Semel factus Monachus, cogitur remanere in monaſterio. h. d.

IS igitur, qui legitima in ætate conſtitutus, habitum ſemel induit ſpontè, religioſum propoſitum ultrò ſuſceptum deſerere non poterit, ſed proprio Abbati obediens, in caſtitate in proprio deget monaſterio.

Monachus non poteſt aliquid proprium habere, nec contra hoc poteſt Papa diſpenſare. h. d.

SEd *d* nec aliquid proprium poſſidere debet: & ſi quid habet, totum in continenti reſignabit. Nam abdicatio proprietatis adeò eſt annexa regulæ monachali, ut contra eam nec ſummus Pontifex poſſit licentiam indulgere. Et ſi proprietas apud quenquam inventa fuerit in morte, is eſt Chriſtiana ſepultura privandus, & ſepultus exhumandus: prout etiam beatus Gregorius ſe feciſſe narrat.

Poteſt Monachus tranſire ſolùm in arctiorem religionem: & ſi dubitetur, an ſit arctior, in quam Monachus vult migrare, ſtatur judicio Abbatis. h. d.

SEd nec temerè Monachus de monaſterio *e* in monaſterium migrare permittendus eſt, niſi monaſterium, ad quod tranſitum facere cupit, diſtrictius exiſtat. Quo *f* caſu, nullo obſtante privilegio, prælatus Monacho ſine difficultate debet trãſeundi licentiam indulgere, ne videatur propoſitum impedire divinitùs inſpiratum. Quòd ſi fortè probabiliter dubitetur, utrũ quis velit ad ordinem arctiorem tranſire, an ad laxiorem, ex charitate, ac ex temeritate, ſuperioris eſt judicium requirendum, ne fortè angelus Sathanæ in lucis Angelum ſe transformet.

Mendicantes ſolùm in ordinem Carthuſienſium migrare poſſunt. hoc dicit.

MEndicantibus *a* verò approbatis, qui prætextu arctioris ducendæ vitæ ad monaſterium confugiunt, etiamſi authoritate Apoſtolica fuerint muniti, Clemens Quintus, ſacro approbante Concilio, interdixit ne vocem aut locum in capitulo talis monaſterii haberent, nevè ad prioratus adminiſtrationes, aut quæcunq; officia aſſumi poſſent. Sed noviſſimè *b* Martinus Quartus omninò vetuit, Mendicantes ad aliquem monaſticum ordinem, excepto ordine Carthuſienſium, ſine ſpeciali ſedis Apoſtolicæ conceſſione tranſire, tam recipientibus quàm receptis, ipſo facto excommunicationis pœnam incurſuris.

Abbates debent perquirere fugitivos, & Monachi non poſſunt præeſſe Eccleſiis parochialibus: licet ſecus ſit in regularibus. h. d.

FUgitivos *c* verò debent Abbates ſolicitè perquirere, & ut ad monaſterium & frugem melioris vitæ revertantur, opportunis remediis providere, nec ordinarios qui eorum ſuppleant negligentiam, expectare. Singuli quoque Monachi per villas *d* & oppida non debent diſcurrere, nec per quaſcunq; parochiales Eccleſias diſponi: quod in regularibus, cùm regulæ inſerviant laxiori, ſpecialiter cautum non invenitur. Ideoque *e* illis cum minori difficultate parochialibus Eccleſiis præeſſe permittitur.

Quomodo & qualis ſit eligendus in Abbatem. h. d.

UT autem inviolabiliter monaſtica diſciplina cuſtodiatur, de congregatione Monachorum Abbas eligendus eſt *f*, quem ordo vitæ & meritum magis popoſcerit ordinari, ut uni tantùm præſit monaſterio, qui cautus ſit in regimine, humilis, & diſcretus, & cui Monachi cum omni obedientia & devotione ſubjaceant.

Non profeſſus non poteſt eligi in Abbatem, ſed bene in Epiſcopum. h. d.

ET præterea cùm in magiſtrum *g* aſſumi non debeat, qui formam diſcipuli non aſſumpſit, nec ſit præficiendus, qui ſubeſſe non novit: Religioſus, qui regularem ordinem antè non fuerit expreſsè profeſſus *h*, in Abbatem, vel ad aliam regularium prælaturam eligi non poterit: quanquam ad Epiſcopalem dignitatem, talis in ſecularib. vel regularibus Eccleſiis eligi minimè prohibeatur.

Viſitatores creandi, & quid agere debeant. h. d.

VIſitatores quoq; in capitulo creandi ſunt ſecundùm formam generalis Concilii, qui viſitationis officium exequantur, & omnia, quæ Vienenſi Concilio *i* conſtituta ſunt, fideliter obſervari faciant, & de ſtatu monaſteriorum, & obſervantiis regularibus diligenter inquirant: & tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus corrigant & reforment, quæ viderint corrigenda, & omnia ſecundùm Honorariæ conſtitutionis tenorem proſequantur.

Non debet quis invenire, vel fundare novam religionem. h. d.

NOviſſimè *k* ſciendum eſt, generali Conc. ſemel atq; iterum cautum eſſe, ne quis in poſterum novam religionem inveniat: ſed quòd quicunq; ad religionem converti voluerit, unã de probatis aſſumat. Similiter etiam de iis qui religioſam domũ de novo fundare voluerint, cautum eſt, ut regulam & inſtitutionẽ de probatis aſſumant.

---

a *D. c. non ſolùm. §. facile.* b *C. beneficium. eo. titul. in 6.* c *C. penult. eo. tit. in 6.* d *C. cùm ad monaſterium. extr. de ſtatu Monacho.* e *C. Ioannes. extr. eo. tit.* f *C. licet quibuſdam. extr. eo. tit.*

a *Cl. 1. eo. tit. de reg.* b *extr. 1. communi. de reg.* c *C. fi. extr. eod. tit.* d *C. 1. extrà. de ſtat. Monacho.* e *C. quod Dei. de ſtatu Monach. extr.* f *C. Abbatem. cum duobus ſeq. 18. q. 2.* g *Ca. cum in magiſtrum. extr. de elect.* h *Can. nullus religioſus. de electio. in 6.* i *Clem. 1. eo. tit. de ſtat. Monach.* k *C. fin. extr. de religio. dom.*

FINIS LIBRI PRIMI.